

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA – 4111-01-01/2013

K/13/007

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	K/13/007 Gospodarka ściekowa gmin na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej w latach 2009-2011 (kontrola sprawdzająca).
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Warszawie
<i>Kontroler</i>	Andrzej Pietrzyk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84611 z dnia 24 stycznia 2013 r.
(dowód: akta kontroli str. 1-2)	
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Miejski w Sierpcu, ul. Piastowska 11a, 09-200 Sierpc
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Marek Kośmider Burmistrz Miasta Sierpc
(dowód: akta kontroli str. 3-4)	

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie ¹ gospodarkę ściekową Miasta Sierpc na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej.
---------------------	---

Po kontroli NIK w 2011 r. Urząd Miejski w Sierpcu nie podjął skutecznych działań w celu wyegzekwowania od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe obowiązku ich opróżniania, co spowodowało nieudokumentowanie zagospodarowania 84,9% nieczystości ciekłych wytwarzanych na obszarze nieobjętym systemem kanalizacji zbiorczej w okresie od 1 lipca 2011 r. do 31 stycznia 2013 r.

NIK ocenia pozytywnie realizację wniosku dotyczącego uprządkowania i wykorzystania ewidencji zbiorników bezodpływowych, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach² oraz wniosku dotyczącego przygotowania i przedstawienia Radzie Miasta projektu uchwały określającej górne stawki opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym z 10 listopada 2011 r. (znak: LWA-4101-17-03/2011) skierowała do Burmistrza Miasta Sierpc następujące wnioski:

1. Podjęcie skutecznych działań w celu wyegzekwowania od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe obowiązku ich opróżniania.
2. Uporządkowanie i wykorzystywanie ewidencji zbiorników bezodpływowych, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2012 r. poz. 391 ze zm.

3. Przygotowanie i przedstawienie Radzie Miasta projektu uchwały określającej górne stawki opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.

(dowód: akta kontroli str. 5-6)

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Burmistrz pismem z dnia 25 listopada 2011 r. poinformował NIK o:

1. podjęciu działań kontrolnych nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe w celu skutecznego egzekwowania od ich właścicieli obowiązku opróżniania zbiorników,
2. dokonaniu zmiany sposobu prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych polegającej na wprowadzeniu do ewidencji adresów nieruchomości w miejsce nazwisk właścicieli w celu uporządkowania i wykorzystania ewidencji zbiorników bezodpływowych, zgodnie art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
3. przygotowaniu projektu uchwały określającej górne stawki opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych oraz planowanym przedłożeniu projektu Radzie Miasta Sierpc w grudniu 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 5-6)

Z bilansu gospodarki wodnościekowej w Gminie Miasto Sierpc za lata 2009-2012 wynika m.in., że:

- ilość ścieków do zagospodarowania wzrosła z 623.400 m³ w 2009 r. do 641.700 m³ w 2012 r.,
- ilość ścieków odebranych systemem kanalizacji zbiorczej wzrosła z 496.200 m³ w 2009 r. do 499.378 m³ w 2012 r.,
- Ilość ścieków odebranych transportem asenizacyjnym wzrosła 18.990 m³ w 2009 r. do 21.830 m³ w 2012 r.,
- Ilość ścieków niezagospodarowanych wzrosła z 108.210 m³ w 2009 r. do 120.492 m³ w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 7-9, 11-12, 139-140)

Sposób realizacji wniosku: „Podjęcie skutecznych działań w celu wyegzekwowania od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe obowiązku ich opróżniania.”

Opis stanu faktycznego Rada Miasta Sierpc dnia 30 listopada 2005 r.³ uchwaliła Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Sierpca⁴ wypełniając obowiązek określony w art. 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

(dowód: akta kontroli str. 21-46)

W okresie objętym kontrolą Urząd przeprowadził 81 kontroli (w tym: 50 w okresie 1 lipca – 31 grudnia 2011 r., 30 w okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2012 r. i 1 w styczniu 2013 r.) dotyczących obowiązku opróżniania zbiorników bezodpływowych, co stanowiło 13,2% wszystkich zbiorników bezodpływowych będących w ewidencji na dzień 31 stycznia 2013 r. Podczas kontroli dokonywano oceny dokumentów świadczących o ilości wywiezionych nieczystości ciekłych w stosunku do pobranej wody. W przypadku stwierdzenia zapełnienia zbiornika wyznaczano termin jego opróżnienia.

(dowód: akta kontroli str. 47-54)

³ Uchwała nr 227/XVI/2005.

⁴ Obecnie obowiązuje regulamin wprowadzony uchwałą Rady Miejskiej w Sierpcu nr 264/XXXVII/2013 z dnia 16 stycznia 2013 r.

Mieszkańcom miasta udostępniono na stronie internetowej Urzędu i stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Sierpc, informacje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (m.in. w dniu 23 listopada 2011 r. zamieszczono informację nt. procedury wydania decyzji nakazującej przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej).

(dowód: akta kontroli str. 47-54)

Ustalone
nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niewystarczający nadzór, wynikający z art. 5 ust 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, nad realizacją przez właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe obowiązku ich opróżniania. Podjęte przez Miasto po kontroli w 2011 r. działania były w ocenie NIK niewystarczające, ponieważ nie udokumentowano sposobu zagospodarowania 84,9% nieczystości ciekłych wytworzonych na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej (tj. 181.797 m³ z 214.171 m³) wytworzonych w okresie od 1 lipca 2011 r. do 31 stycznia 2013 r.

Z upoważnienia Burmistrza Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych wyjaśniła m.in., że: „(...) *nie analizowano sytuacji w zakresie zmian ilości ścieków do zagospodarowania, ilości nieczystości płynnych odbieranych transportem asenizacyjnym i ilości ścieków niezagospodarowanych.*”

(dowód: akta kontroli str. 145)

2. Niezorganizowanie zastępczego opróżniania zbiorników bezodpływowych w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów dotyczących usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W oparciu o górną stawkę opłat oraz koszt wywozu ścieków po cenie rynkowej⁵ (koszt zorganizowania zastępczego opróżniania zbiorników bezodpływowych) ustalono, że szacunkowy dochód Miasta⁶ z tytułu pobieranych opłat mógł zamknąć się kwotą 381,7 tys. zł w II półroczu 2012 r.

Z upoważnienia Burmistrza Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych wyjaśniła m.in., że egzekwowano obowiązek wywozu nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych znajdujących się na terenie Miasta Sierpc podczas kontroli przeprowadzanych przez pracowników Urzędu, w ten sposób, że w sytuacjach kiedy zbiornik był przepełniony nakazywano jego opróżnienie⁷.

(dowód: akta kontroli str. 48, 51, 105-111)

Uwagi dotyczące
badanej
działalności Zdaniem NIK, nieokreślenie w regulaminach utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Sierpca obowiązujących w okresie objętym kontrolą częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych uniemożliwia skuteczne egzekwowanie tego obowiązku od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki m.in. w trakcie prowadzonych przez pracowników Urzędu wspólnie ze Strażą Miejską kontroli posesji.

⁵ Iloczyn ilości niezagospodarowanych nieczystości ciekłych wytworzonych na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej w okresie II półroczu 2012 r. i stawki określonej w uchwale nr 180/XXIII/2012 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 30 marca 2012 r. (w wysokości 25 zł/m³) z uwzględnieniem ceny wywozu nieczystości stosowanej dla usługobiorców na terenie Miasta przez spółkę EMPEGEK w II półroczu 2012 r.

⁶ Opłaty za zastępcze opróżnianie zbiorników bezodpływowych stanowią zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 ze zm.).

⁷ Obowiązek ten był w okresie objętym kontrolą każdorazowo realizowany, a w protokołach kontroli dokonywano adnotacji o zrealizowaniu wywozu na podstawie okazywanych rachunków za usługę.

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Sposób realizacji wniosku: „Uporządkowanie i wykorzystywanie ewidencji zbiorników bezodpływowych, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.”

Opis stanu faktycznego Zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt. 1 i 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Urząd prowadził ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Według stanu dzień 31 stycznia 2013 r. w ewidencji ujęto 612 zbiorników bezodpływowych z terenu gminy. W prowadzonej ewidencji zaznaczano, na podstawie sprawozdań od podmiotu realizującego usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, wywóz nieczystości płynnych z poszczególnych zbiorników odpowiednio w miesiącach listopad i grudzień 2011 r.⁸ oraz w poszczególnych kwartałach 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 86-89)

W okresie objętym kontrolą podmiotem realizującym zadanie w zakresie zaopatrzenia miasta Sierpc w wodę i odprowadzania ścieków było Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej EMPEGEK Sp. z o. o. w Sierpcu, które usługi w zakresie m.in. opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych świadczył na podstawie zezwolenia wydanego decyzją Burmistrza Miasta Sierpc z dnia 21 stycznia 2013 r.⁹

(dowód: akta kontroli str. 60-85, 126-127)

Ustalone nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki w badanym obszarze.

Sposób realizacji wniosku: „Przygotowanie i przedstawienie Radzie Miasta projektu uchwały określającej górne stawki opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.”

Opis stanu faktycznego Urząd opracował projekt uchwały określającej górne stawki opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych, który został przekazany do biura Rady Miasta.

Zgodnie za art. 6 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada Miasta 30 marca 2012 r. podjęła uchwałę nr 180/XXIII/2012 w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych

⁸ Wcześniej ewidencję prowadzono w innej formie – ujmowano w niej nazwiska osób zamawiających usługę wywozu nieczystości transportem asenizacyjnym (ustalenie przeprowadzonej w Urzędzie przez Delegaturę Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie kontroli P/11/133), co utrudniało ustalenie liczby zbiorników oraz uniemożliwiało rzetelne określenie ile razy w danym okresie poszczególne zbiorniki były opróżniane.

⁹ Do dnia 20 stycznia 2013 r. podmiot ten nie posiadał odrębnego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, a działalność w ww. zakresie prowadził na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (jako jednostka organizacyjna Gminy Miasta Sierpc – był zwolniony z posiadania ww. zezwolenia).

i transportu nieczystości ciekłych, w której określono stawkę za wywóz 1 m³ nieczystości ciekłych na kwotę 25 zł (brutto).

(dowód: akta kontroli str. 49, 123-125)

Ustalone W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie
nieprawidłowości stwierdzono nieprawidłowości.

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski Pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁰, wnosi o podjęcie skutecznych działań w celu wyegzekwowania od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe obowiązku ich opróżniania.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla
zastrzeżeń kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli,
poinformowania w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania
NIK o sposobie uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach
wykorzystania niepodjęcia tych działań.

uwag i wykonania W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin
wniosków przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń
w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 05 marca 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Andrzej Pietrzyk
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

¹⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

